

Exemplu de sistem de gestionare și guvernanta al ariilor protejate din România

Chișinău, Decembrie 2025
Erika Vaida-Béla

**Cel mai sălbatic lanț
muntos din Europa,
nefragmentat, cu păduri
naturale și pajiști alpine
bogate**

Suprafețe mari, nefragmentate de păduri naturale

Aproximativ 78% dintre pădurile românești au un
grad ridicat de naturalitate

Ultima regiune din Europa cu populații viabile de carnivore mari

aproximativ 8.000 de urși bruni (*Ursus arctos*)

4.000 de lupi (*Canis lupus*)

3.000 râși (*Lynx lynx*)

Peste jumătate din pădurile virgine ale Europei

840 km² (1,5%) păduri virgine și cvasi-virgine
(Inventarul Național al Pădurilor din România
2013–2018). <http://roifn.ro/site/rezultate-ifn-2/>

**Cele mai întinse fânațe și
pășuni cu arbori cu valoare
ridicată de conservare din
Europa Centrală**

170 km² de pășuni cu arbori (una din țările cu
cea mai întinsă suprafață din Europa de Est
Centrală)

Fânețe bogate în specii

36% (52 000 km²) din suprafața agricolă a României cu terenuri agricole cu valoare ridicată de conservare (estimare 2012, ?).

O treime din speciile
europene de plante
vasculare (3.988 specii)
481 specii endemice

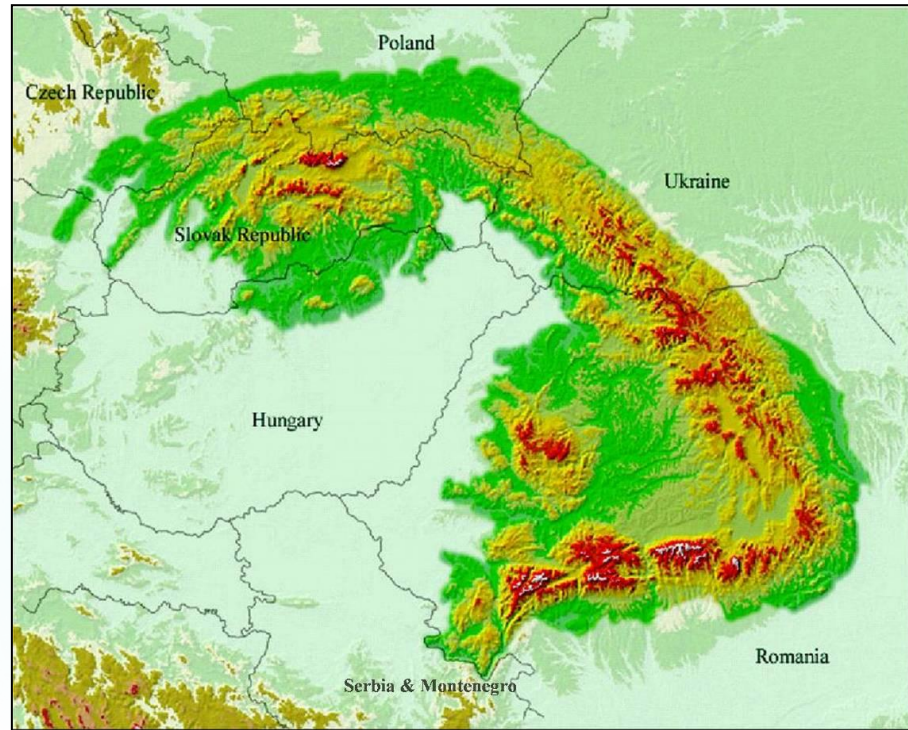
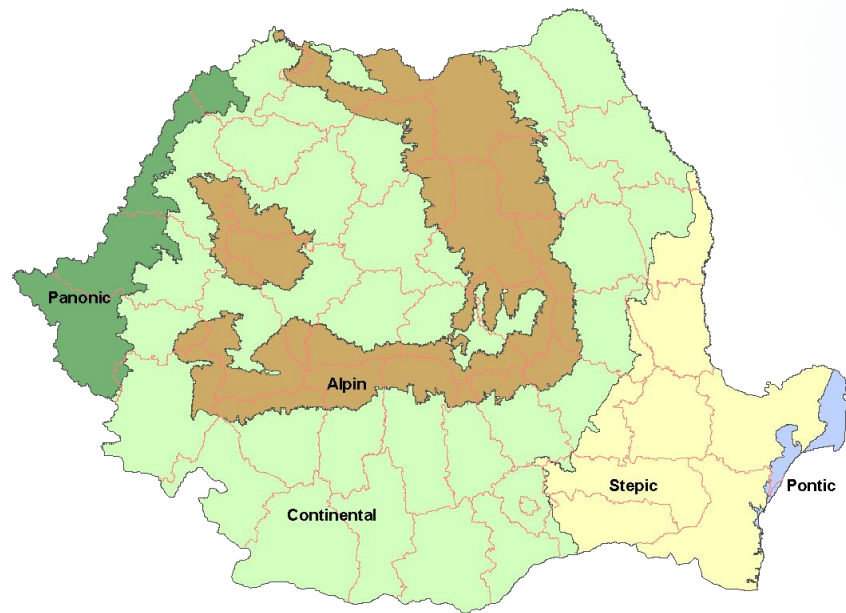

Zimbrii în libertate (*Bison bonasus*)

România - cuprinde o parte
semnificativă a ecoregiunii
Carpați

Ecoregiunea Carpatică:
7 țări, peste 200.000 km²

5 regiuni biogeografice

Continentală - 53% din comitat

Alpină (23%)

Panonică (6%)

Stepică (17%)

Marea Neagră (1%)

Dunărea (38% din lungimea sa se află în România, incluzând cea mai mare parte a Deltei Dunării),

Marea Neagră (5% din totalul țărmului)

Rezervor de apă important

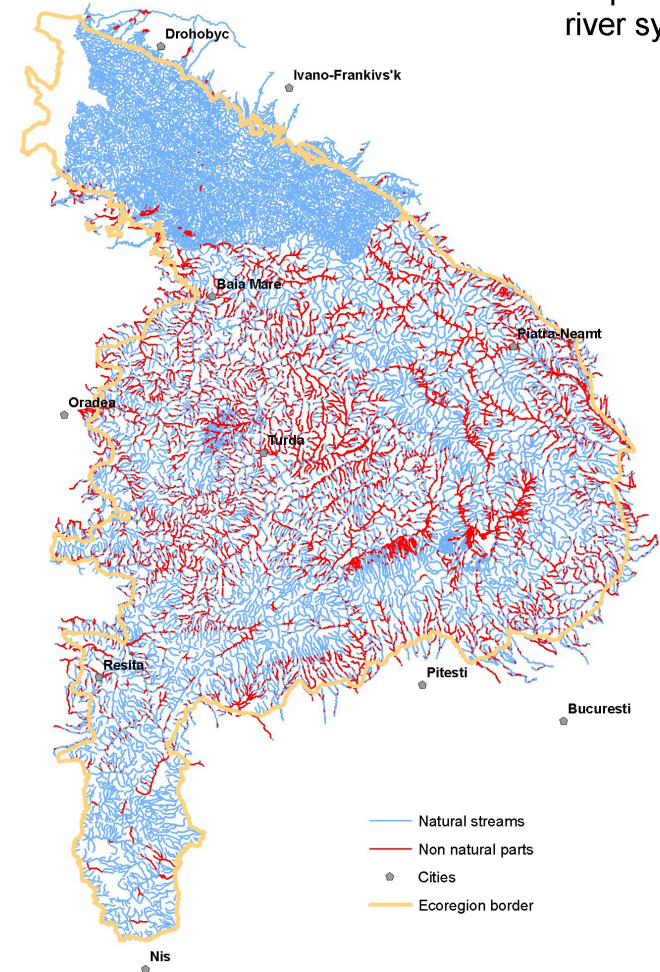
Rezervor excepțional de apă pentru râurile Dunăre, Tisa și Nistru

Unele dintre cele mai intacte și sălbatice sisteme fluviale rămase în Europa.

Unele dintre ultimele păduri de luncă inundabilă – cel mai periclit habitat din Europa – din văile Munților Carpați.

Naturalness of the Carpathians' river system

Delta Dunării - Una dintre cele mai întinse zone umede din Europa

- somonul Dunărean (*Hucho hucho*), pe cale de dispariție la nivel global, sturionii (*Acipenser spp*) zonă de pasaj, reproducere și iernare pentru păsări acvatice, de exemplu pentru două treimi din populația de polpulația europeană a raței ferruginoase (*Aythya nyroca*) și aproximativ 10% din populația pelicanul dalmatian (*Pelecanus crispus*)

Delta și coasta Mării Negre – importante pentru păsările migratoare, de exemplu pentru cele răpitoare – fac parte din unul dintre cele mai importante coridoare de migrație pentru păsări din Europa (Via Pontica).

Ultimii 35 de ani au adus schimbări semnificative pentru abordările noastre de conservare a biodiversității, pentru ariile protejate din România

Vremurile "vechi"

Înainte de 1989

Silvicultori "conservatoționiști" – de exemplu
în județul Hunedoara, unde a fost înființat
primul parc național al României în 1935!

Organizații pentru conservarea păsărilor, organizații de "protecție" a naturii
(drumetii)

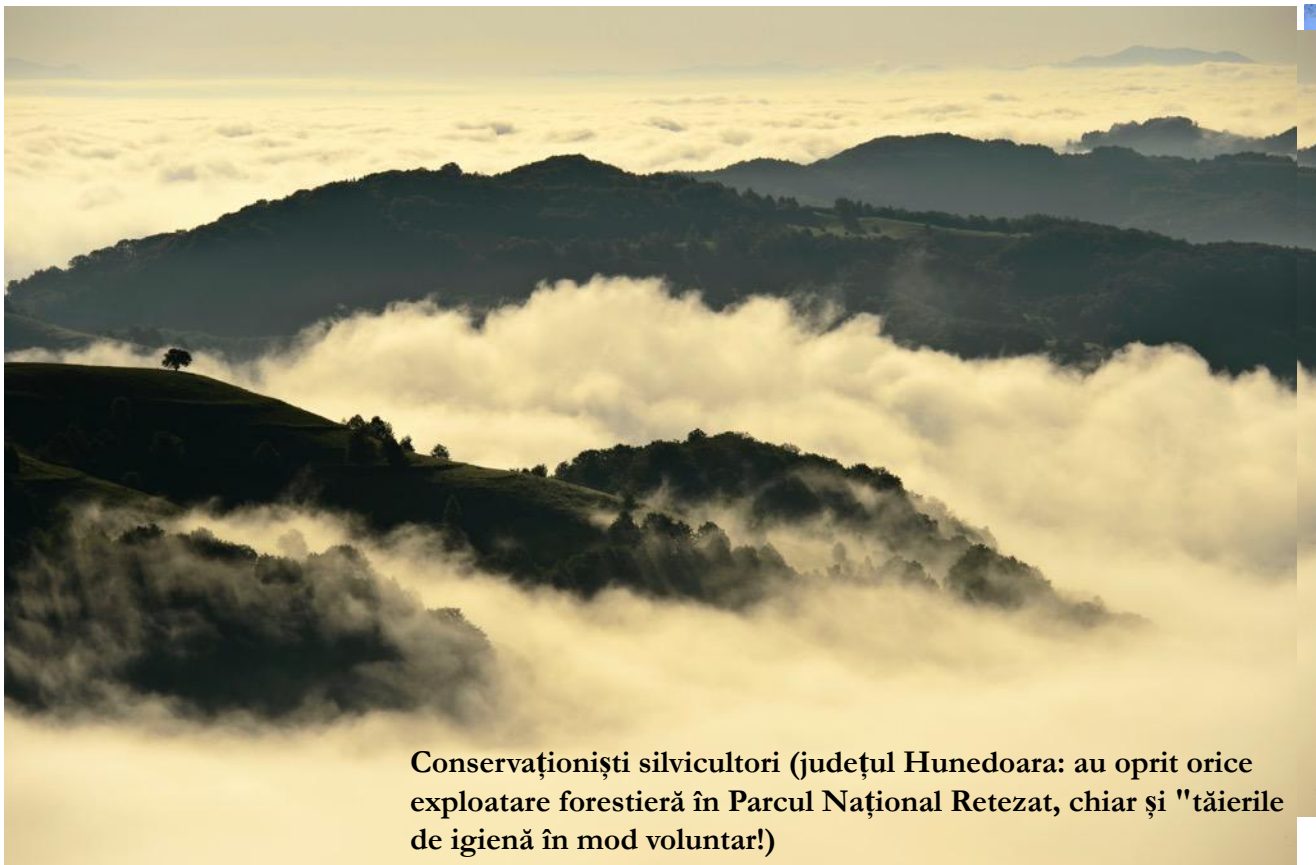

*Comitete
pentru
Protecția
Naturii*

*Institute
pentru
Protecția
Mediului*

PRO PARK

Creșterea gradului de conștientizare în societatea Românească pentru Conservarea Naturii (1990 – 2000)

Conservaționiști silvicultori (județul Hunedoara: au oprit orice exploatare forestieră în Parcul Național Retezat, chiar și "tăierile de igienă în mod voluntar!")

Organizații tip "grassroot"

Amenințări în creștere rapidă la adresa biodiversității / resurselor naturale

Exploatări forestiere legale
într-un context nou
(peste 50% din pădurile de stat
formale sunt privatizate)

Tăieri ilegale

Dezvoltarea nesustenabilă a
infrastructurii

Construcții ilegale

Exploatarea nesustenabilă a
resurselor

Braconaj

Entuziasmul pentru conservarea naturii și primele rezultate 2000 – până la aderarea la UE

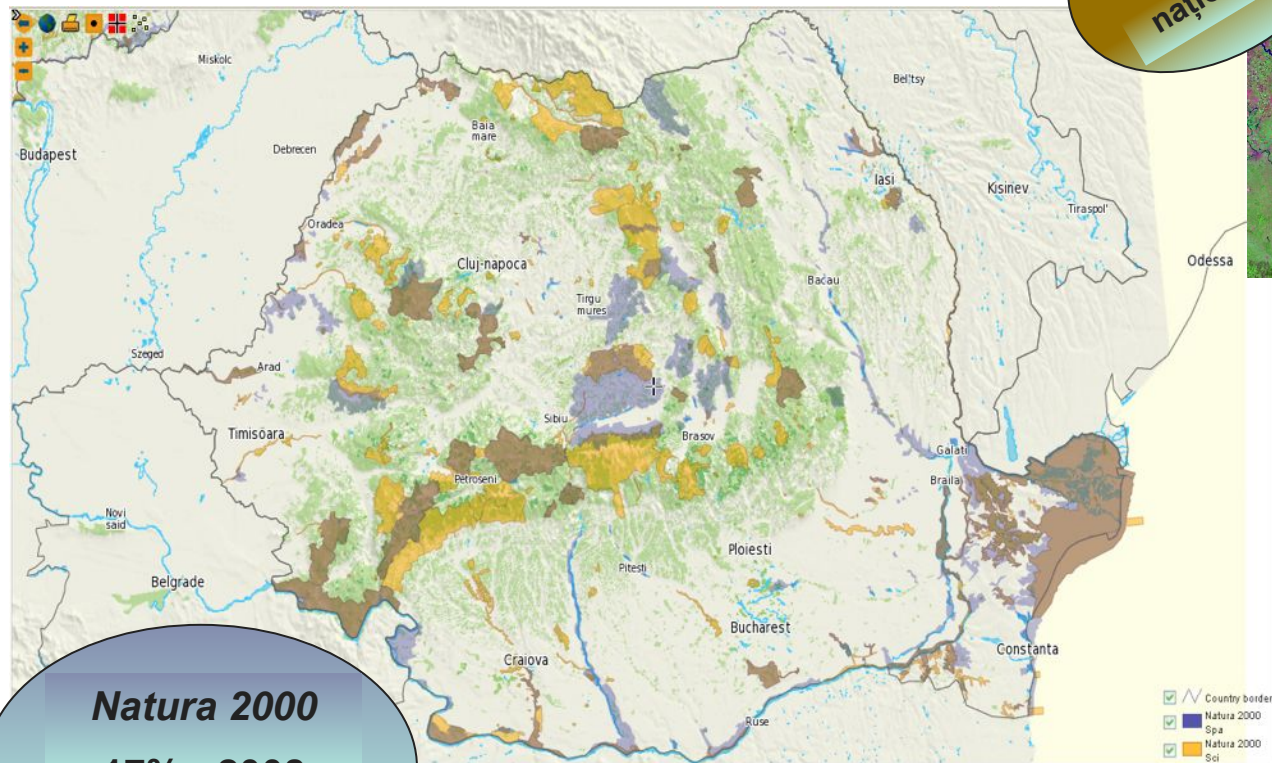

Prima
Lege a Ariilor Protejate
2001

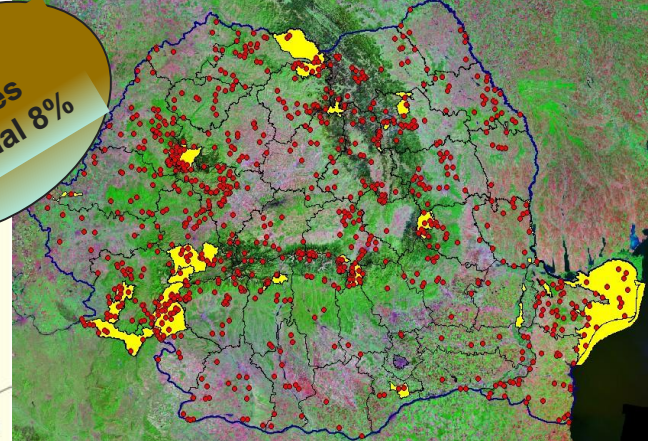

Membri ai UE - 2007

SPA și SCI - 2008

AP de
interes
național 8%

Natura 2000

17% - 2008

23,4% - 2011

13 parcuri naționale (II IUCN)

15 parcuri naturale (V IUCN)

peste 900 de alte tipuri de PA

148 SPA

383 SCI / SAC

Actori sociali implicați în managementul AP – după 2001

ONGuri

Manageri de
resurse naturale

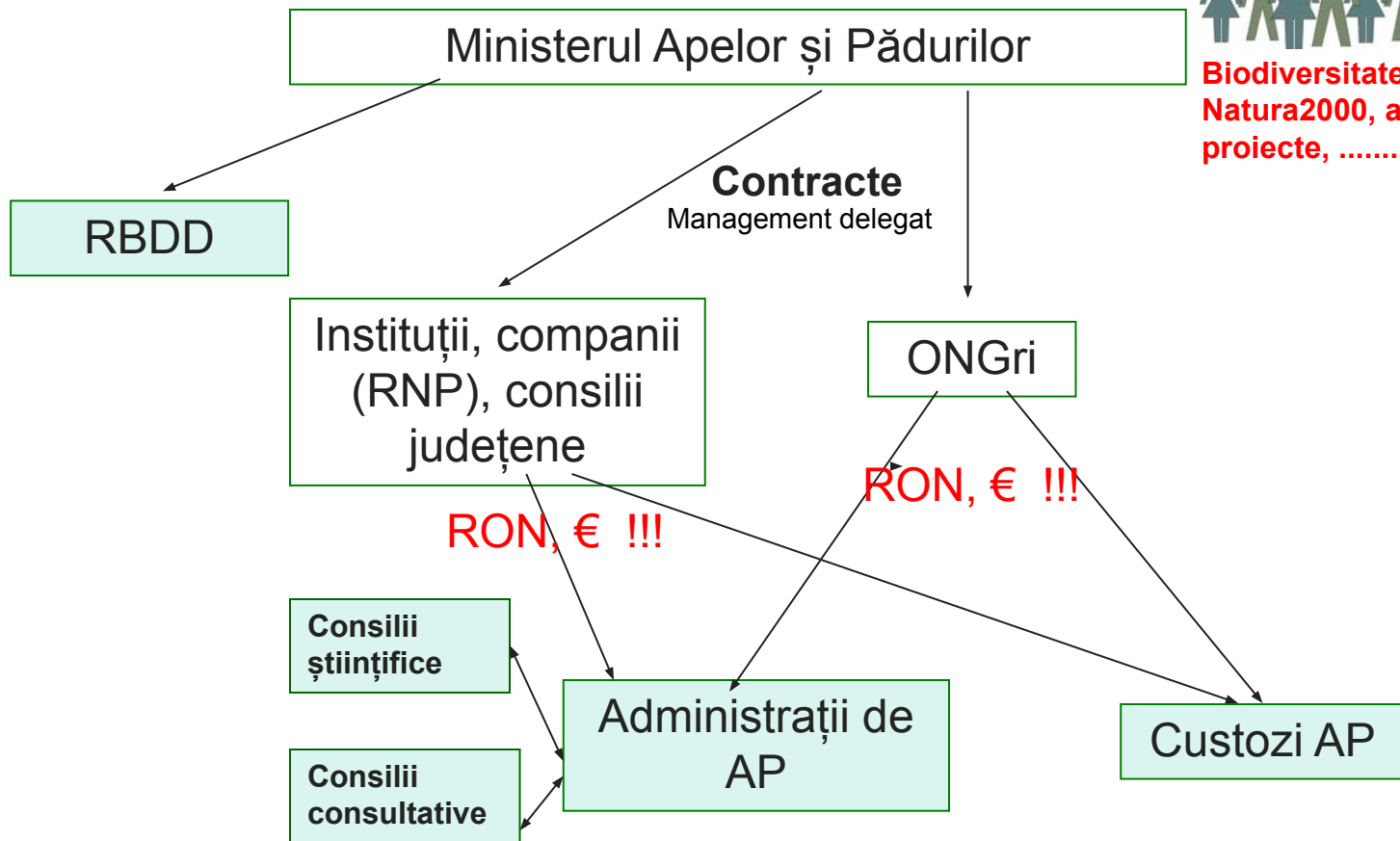
Autoritățile
locale și alți
factori interesați

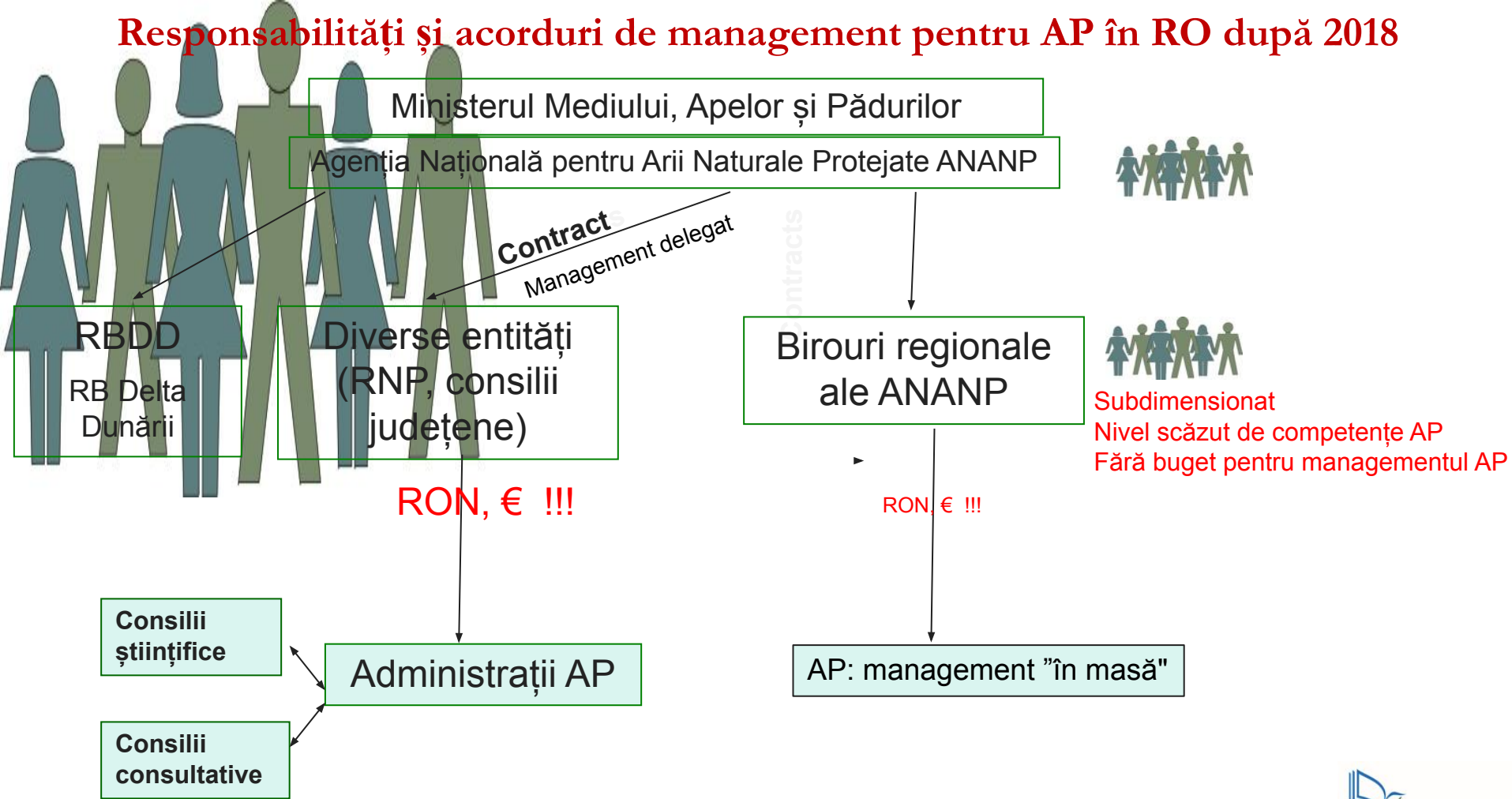
Responsabilități și acorduri de management pentru AP în RO 2001 - 2018

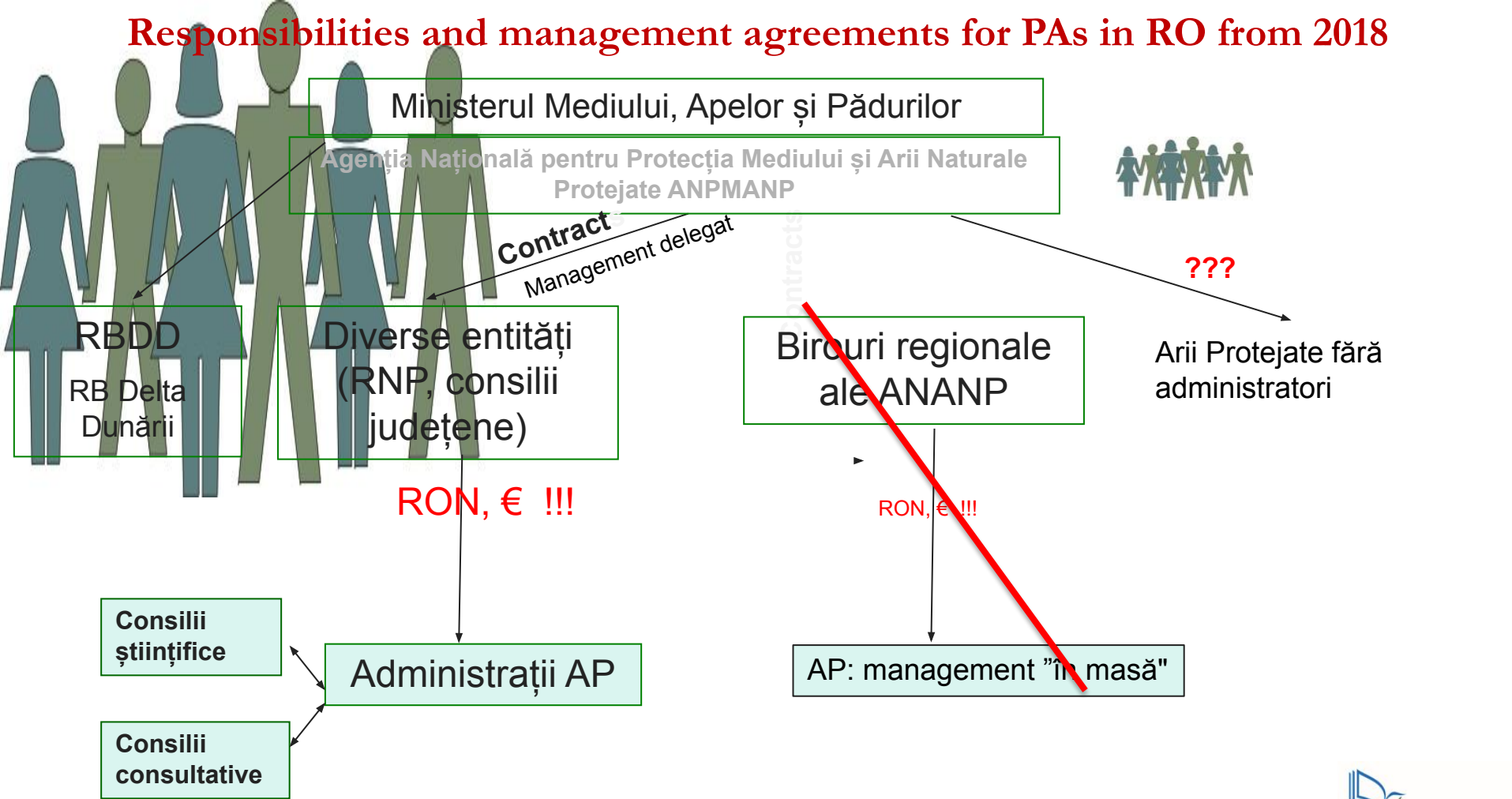
Biodiversitate, CITES, biosecuritate, Natura2000, arii protejate, EIA / SEA, proiecte,

Responsabilități și acorduri de management pentru AP în RO după 2018

Responsibilities and management agreements for PAs in RO from 2018

Provocările continuă și cresc după 2018

- Proprietate diversă asupra terenurilor + restricții
Lipsa măsurilor de compensare pentru proprietarii de terenuri
Aplicarea slabă a legislației privind protecția naturii

Este necesar un sistem de management participativ

**Ariile protejate
- instrumente
pentru
conservarea
naturii în
România -**

Conservarea naturii și gestionarea ariilor protejate

Eforturile guvernului și societății civile

- Asociații de vânătoare
- Asociații ale Fermierilor
- Autorități Publice Locale

Parlamentul RO

- Universități
- Institute de cercetare

MINISTERUL MEDIULUI,
APELOR ȘI PĂDURILOR

ANANP
Agenția Națională pentru Arii Naturale Protejate

- Păduri Virgine și cvasivirgine - Protecție strictă
- Păduri Virgine și cvasivirgine - Protecție strictă
- 2021 – s-a lucrat la o nouă lege pentru arii protejate
- Planurile de Management pentru AP și management AP
- Planuri de Management și management AP

Planuri naționale de acțiune pentru protecția speciilor (de exemplu, urși, lupi)

- Programe de Dezvoltare a Capacității Profesionale
- Cursuri

Peisaje de munte nefragmentate cu pajiști alpine bogate

- Zonele nucleu ale parcurilor naționale bine protejate (foarte puține excepții)

*Echipele de Administrare a Parcurilor Naționale
Regia Națională a Pădurilor, Consiliul Județean*

- Noi inițiative de PN (>100.000 ha)
NGO - FCC, **voință politică**

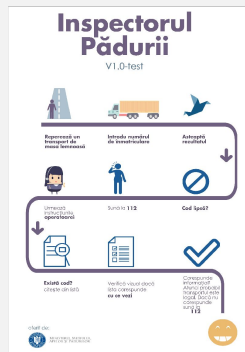

Suprafețe întinse de păduri naturale, nefragmentate

- Sistem de urmărire a lemnului (SUMAL) - îmbunătățit 2022

- Inspectorul Forestier – pentru participare publică

*Ministerul Mediului,
Apelor și Pădurilor*

- Strategia Forestieră 2023
Universități, Minister

Populații viabile de carnivore mari:

- Interzicerea vânătorii – 2016

Ministerul Mediului

- Inventar / monitorizare

Ministerul Mediului (MoE)

- Prevenirea / gestionarea conflictelor dintre oameni și faună sălbatică

Cadru legal lipsă / neaplicabil,

MoE

- Lipsa capacității și a resurselor,

Ministerul Educației, Asociațiile de Vânătoare

- Sistem de compensații - nu funcționează complet,

MoE

Populații viabile de carnivore mari:

Proiecte model:

- Desemnarea și gestionareade coridoare,
Gestionarea conflictelor umane – fauna sălbatică (intervenție, garduri electrice, câini păstori, educație)

ONG-uri - FCC, FFI - , Universități și Institute de Cercetare

- Planuri Naționale de Acțiune
- Proiect de Inventariere la nivel național –

MoE, ICAS

Păduri virgine și cvasi-virgine

- Ordinul de Ministru pentru protejarea lor - 2012

WWF, MoE

- Catalogul Național al Pădurilor Virgine – 2016

MoE cu grup de lucru specializat

- 84.000 ha (1,2% din păduri) strict protejate în 2023

ONG-uri și universități / institute de cercetare (naționale și internaționale), NFA

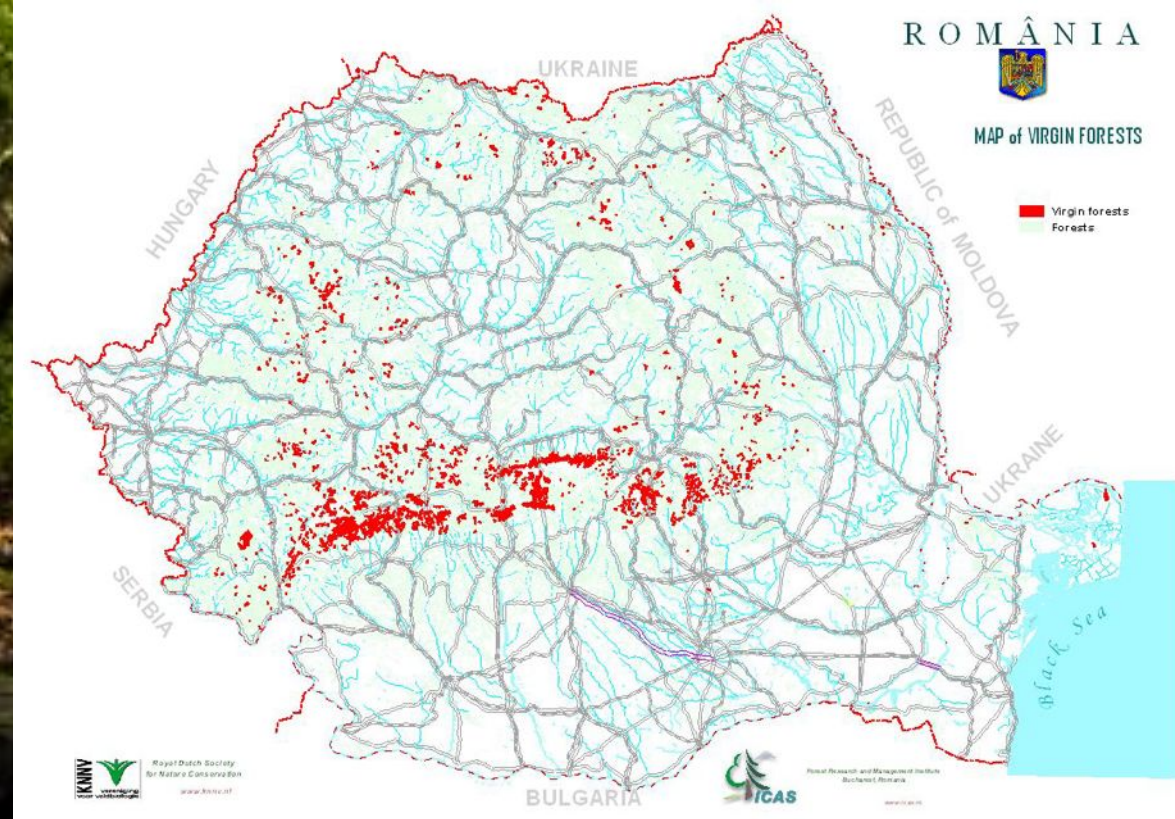
- Plăți compensatorii pentru protecție strictă - 2017 - 2021, 2023 - 2027

MoE

- Modele pentru protejarea pădurilor virgine private, programe educaționale

ONG-uri - WWF, Propark

Virgin & natural forests in Romania

Science and Art in Europe
Berlin and Jena, 22-24 May 2005

Zimbru în libertate (*Bison bonasus*)

Proiecte de reintroducere a
zimbrilor
(3 locuri, peste 100 de exemplare
acum)

*Administrația Națională a Pădurilor,
Administrația Parcului Natural Vanatori
Neamt
WWF și Rewilding Europe
Fundația Conservarea Carpathia*

Rezervor de apă important

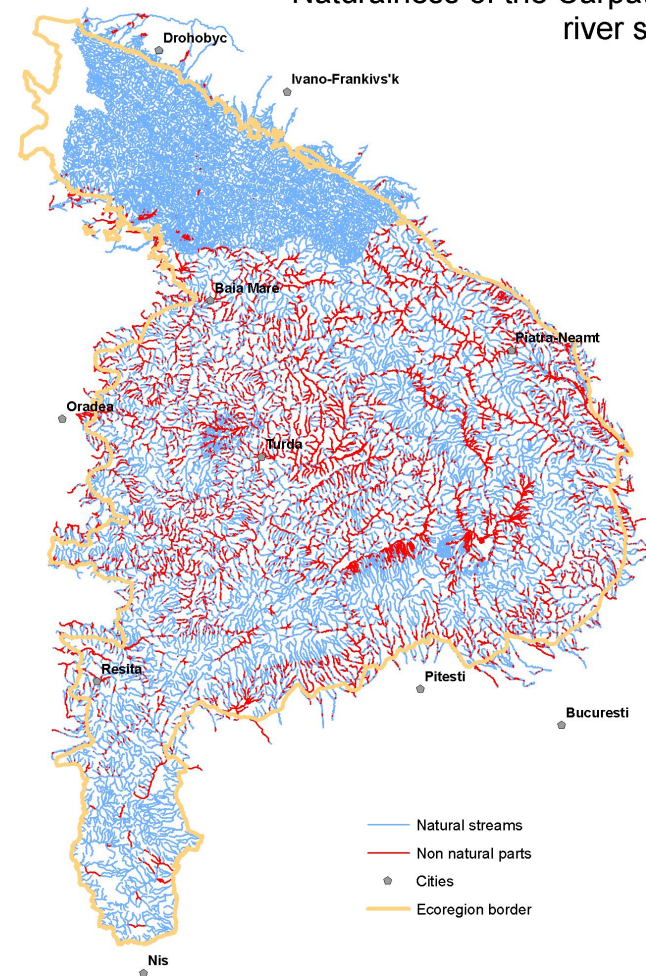
Unele dintre cele mai intacte și sălbatice sisteme fluviale rămase în Europa.

- Schimbarea legislației pentru a permite investițiile în hidroenergie în parcurile naționale și siturile Natura 2000 – 2022

Parlament, Guvern

Naturalness of the Carpathians' river system

Delta Dunării - Una dintre cele mai mari zone umede din Europa

Singura AP cu alocare bugetară de
stat - 1 milion de euro pe an

Conservarea naturii și gestionarea ariilor protejate

Eforturile guvernului și societății civile

- Asociații de vânătoare
- Asociații ale Fermierilor
- Autorități Publice Locale

Parlamentul RO

- Universități
- Institute de cercetare

MINISTERUL MEDIULUI,
APELOR ȘI PĂDURILOR

- Păduri Virgine și cvasivirgine - Protecție strictă
- 2021 – s-a lucrat la o nouă lege pentru arii protejate
- Planurile de Management pentru AP
- Păduri Virgine și cvasivirgine - Protecție strictă
- Legea ariilor protejate
- Planuri de Management pentru AP

Planuri naționale de acțiune pentru protecția speciilor (de exemplu, urși, lupi)

- Programe de Dezvoltare a Capacității Profesionale

- Cursuri

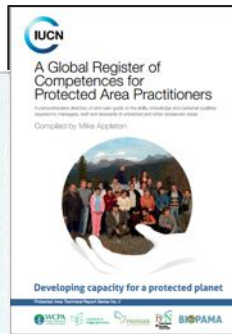

Este nevoie de dezvoltare continuă și sistematică a competențelor - profesionalizare!

Abordare bazată pe competențe, cu formatori cu experiență practică

Ocupații și standarde ocupaționale și sesiuni de instruire certificate: Specialist în Arii Protejate, Ranger, Facilitatori comunitari

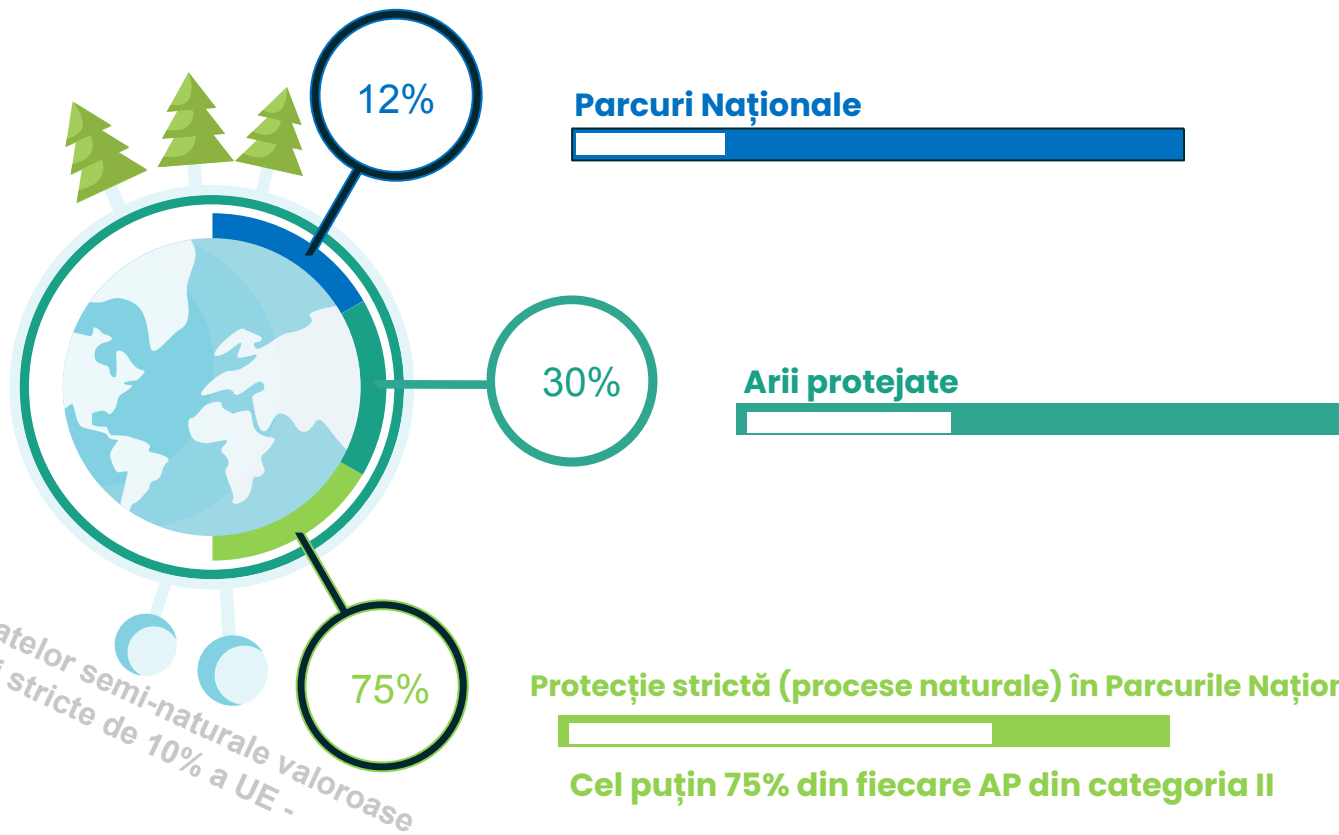
Învățare mixtă module introductive online + sesiuni de instruire față în față + proiecte practice

Viziunea pentru Ariile Protejate ale României 2019 - 2028

Viziunea pentru AP din RO – țintele de conservare a BD

Viziunea pentru Ariile Protejate din România

Pilonul 1
Rețea reprezentativă de
arii protejate și de
conservare

Pilonul 2
Sistem eficace de
management al ariilor
protejate

Pilonul 3
Asigurarea **resurselor**
financiare și tehnice

Pilonul 4
Dezvoltarea **capacității**
profesionale și
instituționale

Pilonul 5
Conștientizarea publică și
acceptarea socială a ariilor
protejate

Pilonul 6
Contribuția ariilor protejate
la **dezvoltarea rurală**

Succesul în conservare: management participativ al ariilor protejate și al biodiversității

- Universități
Institutele de cercetare

MINISTERUL MEDIULUI,
APELOR ȘI PĂDURILOR

- Asociații de vânătoare
Asociații ale Fermierilor
Autorități Publice Locale
RO Parlament

Vă mulțumesc!

